

Riêng những người già tại viện Việt Nam là đất Mô cũng rất sốt bùn đầm vào viện điều trị lão.

Thật vậy, “Viện điều trị lão” hay “Nursing Home” từ lâu đã là còn ác mảng của người già, người bệnh cũng như những người già mất năng lực tự vận. Hai chữ “Nursing Home” là hai từ đánh thicc vào tim tfo nên các con kính hãi cả các con cao niên. Trên trang mạng chuyên môn về Nursing Home, “Consumer affair Complaints & Review” nói người dân có thể kiện cáo, phàn nàn về những vấn đề trách nhiệm, người già cần các viện điều trị lão, đã đăng tải và nêu ra những vấn đề nghiêm trọng của điều trị mảng quan tâm.

Những viện điều trị lão ngày nay có quá nhiều nhân viên thiếu khéo năng chuyên môn, ít nhiệt tâm và không đủ cung cấp huấn luyện kỹ lưỡng. Vìc điều hành cả các nhà điều trị lão hầu hết đều kém và thiếu sự support. Con số người bị người già, bị mắc trên cả hai phòng điều trị sinh lý lẫn tâm lý đã lên tfoi con số hàng chục ngàn người, và còn tăng hàng năm vì số cốt giam tài trợ cả chính phủ hiện nay do ngân quỹ tài chính thiếu hụt. Họ bị bỏ mặc và nhung nhớ đau trong nhà điều trị lão như bị quăng vào một thùng rác và chịu đựng những bệnh nhân nihilism trùng đe doạ tfoi mảng sống. Họ còn bị bắt nín lồng, khói than phiến, kêu cứu hay la lối trước các con đau, rít loèn tâm thần hoắc tuyết vong, bằng cách đập cho ống thuỷ an thần một cách rất thô thiển.

Tôi đặc mảng người bị nát tfoi là con điều dưỡng viên trong viện điều trị lão ở Quận Cam, Hoa Kỳ, cho biết và xin kể lại những câu chuyện thật về việc điều trị xem tfoi họ i các con cao niên ở đây cho bịn đập xem ở phản ứng bài.

Sự bê bối của các viện điều trị lão đã đặc biệt che đậy một cách khéo léo trước con mắt công luận nên có rất nhiều tranh cãi về cách bê bối và ngược đãi mà không ai biết. Tuyệt vời việc xem ra điều đó vì cung thiếu tài trợ, thiếu công quỹ, thiếu nhân lực, thiếu hụt luyen và thiếu sự thanh tra thường xuyên.

Có những thân nhân của người bị người già báo cáo và than phiến về việc các con bị ngược đãi và bị quay trại, đã bị làm khó dễ, bị trừng phạt hay bị ngăn chặn khi vào thăm các con vẫn lý do là làm trại người điều hành cả viện. Chính bản thân người bị ngược đãi còn bị trù thù bàng nhanh cách thăm dò mà ngược lại một phần nồng tfoi vẫn không sao chéng trả đũy. Nhìn thường hối mảng bà sập đòn thù mà không dám báo cáo gì, dù thấy người chéng yêu quý con mình bị bối đãi vì các con chéng có con cái đùi tê kín lõi, hay có cũng chéng bao giờ chung mang vien thăm.

Nhóm dân viễn d矽ng lão ai cũng sốt nhóng tôi sao con sốt ngùi già và b&nh b& đ&a vào đó ngày càng tăng vì nhu cầu lý do.

Hoa Kỳ hiện nay có khoảng 36 triệu người già trên 65. Với thế hệ “Baby Boomer” l&n l&ot v&nh u cho tôi năm 2050, con số các cao niên sẽ tăng c& 86.7 triệu. Do đó, với số lượng người già cao nh& v&y, nhu cầu đòi hỏi thêm các viễn d矽ng lão có cách v& chăm sóc y tế th&nh ng tr&c là điều u tot y&u.

Hiện nay vào khoảng 91% của 1,650,000 người già c& trong viễn d矽ng lão tôi Mỹ là người già trên 65 tuổi. Họ phân n&a các c& có số tuổi t& 85 tr& lên. Họ u h&t nh&ng tr&ng h&p đ&nh d&a vào đ&y do nh&ng nhu cầu b&nh lý đòi hỏi ph&i có số tr& giúp th&nh ng tr&c c&a y tá hay v&t lý tr& li&u mà ch& các viễn m&i có kh& năng cung c&p. Người người b&nh này th&nh ng đ&a b& hàng lo&t nh&ng b&nh m&t năng l&c v& th& ch&t l&n tinh th&n ho&c h& có th& y&u đ&a n&i không th& di chuy&n, tôi tom r&a hay tôi ăn u&ng đ&nh. Nhu cầu người trong số này đ&nh c&xem nh& nh&ng b&nh nh&n c&n có ng&nh i chăm sóc su&t đ&i vì họ không bao giờ có th& h&i ph&c đ&nh có th& tôi chăm sóc l&y mình và kh& d&nh có th& cho v&nh nhà đ&nh. T&nh lai c&a h& m&t là số ch&t trong viễn, b& chuy&n vào nhà th&nh khi b&nh nghiêm tr&ng và ch&t đ&nh hay b& tr& v&nh vi&n đ&nh ch&t. Trung bình c& m&t 100 c& viễn d矽ng lão trong chu kỳ m&t năm, có 35 c& số ch&t, 37 c& khác b& đ&a vào nhà th&nh n&i các c& có th& ch&t đ&nh, đ&nh c&bình ph&c hay tr& v&nh vi&n.

Theo một bài báo cáo v&nh sốt ng&nh i đ&nh trong viễn d矽ng lão của phóng viên Vince Gonzales, đài CBS thì người Mỹ rất sốt ph&i vào Nursing Home. Đó là n&i cu&i cùng mà b&nh đ&nh d&nh h&i ph&i đi vào. Một c& già 85 tuổi khi không thể sống m&t mình đ&nh c&a mà con cái ng&nh i ng&nh khi ph&i mang cha m&nh v&nh chăm sóc thì “cái gì đ&a n&, nó ph&i đ&a n& thôi.” C& Alice Oshatz b&nh đ&nh khóc khi đ&nh c& h&i c& nghĩ sao khi c& tr& thành m&t người b&nh th&nh trong viễn d矽ng lão.

Việc bê b&nh c&a các viễn d矽ng lão không ph&i là v&nh đ&nh riêng c&a Mỹ mà nó cũng x&y ra ở các nước khác nh& Gia Nã Đ&i, Úc và c&nh Vi&t Nam. Vi&t nghiên c&u thông tin y tế Canada cũng có nh&ng công b&nh báo cáo cho biết, trong số nh&ng người già c&a Canada sống lâu dài tôi vi&n d矽ng lão, có tôi 44% m&c ch&tng tr&m c&m, tình tr&ng th& ch&t và ch&t l&nh cu&c s&ng đ&nh không tôi đ&nh. Theo b&nh cáo tr&ng c&a hiệp h&i Ontario Federation of Labour thì các người già c& ng&nh tôi các viễn d矽ng lão b& đ&nh n&m hàng giờ v&nh t&nh s&ng n&nh c& ti&u.

Riêng nh&ng người già tôi n&i Vi&t Nam ở đ&nh Mỹ cũng rất sốt b&nh đ&a vào vi&n d矽ng lão. Khi các c& l&n tu&i th&nh tìm v&nh các n&i có nhu cầu người Vi&t đ&nh. Họ ho&c chung v&nh con cháu hay c&nh trong các chung c& dành cho người già v&nh l&n tôi toc th&nh. Có c&nh trong các khu nhà ti&n ch& (mobile home) và vui thú đ&nh n&nh n&ng đ&nh h&n ph&i tôi. Chuyển không thể tôi chăm sóc l&y mình sốt đ&nh nhiên x&y ra khi b&nh tr&ng các c& tôi thei k& nghiêm tr&ng. Xác su&t con sốt ng&nh i thân vì ph&i m&nh sinh hay b&nh r&n không có thể gi&nh chăm sóc các c& đ&nh c&r&t cao. Con sốt các c& có ng&nh i thân khá gi&, thuê y tá hay đ&nh u&nh đ&nh đ&a nh& ăn &, n&nh n&nh và chăm sóc cho không nhu&u. Các c& th&nh b&nh l&n, m&t tr&nh nh& không nh&nh ra đ&nh c&ng&nh i ph&i ng&nh hay ng&nh i nhà và còn không cho h&i thei g&n. C&nh thì đ&nh thei tren kh&nh, g&t g&ng, nghi ng&nh thei c& m&t ng&nh i do tr&m c&m hay ph&n l&ng ph&n c&a thu&c ho&c do h&nh qu&c c&a các c&n đ&a hành h&. Điều quan trọng nhất là có nhu&u c& c&n sốt theo dõi th&nh ng xuyên c&a y tá mà đ&nh ki&n tài chánh c&a con cái không đ&nh thei, th&nh là các c& b& đ&a vào vi&n d矽ng lão.

Nh&ng c& lo xa th&nh v&nh h&n bên VN &, đ&nh có con cháu hay ng&nh i làm chăm sóc dùm. Tuy

nhiên điều kién y tí và ví sinh bên VN kém và thi¨u chuyên môn. Trong tríng híp níu các cíbí lâm vào các tình tríng mãt næng lôc hay trong tình hu¨ng khín cíp mà khöng dílc ch&amacutesóc y tí chu đáo ho¨c kíp thíi, nguy cí ríi ro xíy ra cho tinh mãt rít cao. Thành ra dílc cái này líi mãt cái kia. Phín quan tríng nhãt lâ chi phíy y tí bên VN các cí hay ngính i nh´a phíi tí trí, trong khi Mã, níu lâ công dân trên 65 tu¨i híu nhí các dích ví y tí chính phí đãi thí gín hãt.

Trong mãt cu¨c phíng vín ví Nh´a díng l&ao cho ngính i gi¨a, Thíc sí Đíng Vû Cính Linh phát bi¨u:

“Vi¨t Nam có thu¨n líi trong vín dí ch&amacutem sóc ngính i cao tu¨i khi văn hóa truy¨n thíng coi tríng dío lý “kính già”, dílc x´ay díng trên tinh thín “tríng l&ao, tríng xí”. Tuy nhiên vín dí này cũng có kh´a nhi¨u khô kh´n, tín tíi. Khi ngýy nay các gi¨a trí gia đính khíng ho¨ng, m´u thu¨n thíhí gia t´ng dí dín dín tinh tríng nhi¨u ngính i cao tu¨i khöng síng cüng víi con cháu hay con cháu bí ríi cha mí, chíi bí tr´ch nhi¨u m´ ch&amacutem sóc ngính i cao tu¨i. & góc dí x´a híi, nh´a díng l&ao, cí sí x´a híi, dích ví cía chúng ta cön thi¨u, ph´t tri¨n cön lín xín, thi¨u quy ho¨ch và chía đ´ap lýng yüu cíu ví chít lýng, ti¨u chún ch&amacutem sóc. Trình dí, næng lôc cía c´nh bí y tí, điều díng vi&enacuten cön cön h´n chí. Gi¨a các dích ví tí nh´nh cön qu´a cao so víi túi tín cía ngính i cao tu¨i....”

Ngoài ra, Ông Nguy¨n Tu¨n Ngíc, Giám díc Trung tâm ch&amacutem sóc síc khíe ngính i cao tu¨i Tí Liêm cho bi¨t, “chí “nh´a díng l&ao” & Vi¨t Nam cön chía chún. & đây, chí nèn gíi lâ các Trung tâm ch&amacutem sóc và nu¨oi díng ngính i cao tu¨i thì đúng h´n.”

Trong mãt bài b´ao, vín dí cíu thí và ch&amacutem sóc ngính i gi¨a khöng đúng m´c & các nh´a díng l&ao VN cön bí phanh phui gi¨ng h´t & nöng ngo¨ai

& Mã, níu cö thí gi¨ng chuy¨n thí cö kho¨ng 300 tri¨u c´au chuy¨n kinh khíng dí kí vín díng l&ao. Ngính i nào trong đó cüng cö t´m sí cín thí lí. Lý do tíi sao cö qu´a nhi¨u chuy¨n dí kí bíi ví vi¨n díng l&ao gi¨ng nhí mãt tàn dí hay mãt phí tích. Lí ra Vi¨t díng l&ao lâ níi ch&amacutem sóc bính nh´nh cön và ngính i gi¨a nhíng thíc tí nô bi¨n th´nh mãt cái xíng dích ví, níu m´ ngính i ta dílc cung cíp dích ví nhíng nghí thu¨t ch&amacutem díng dích ví thí bí bí quên. Đây lâ bi kích cía h´ng tri¨u công dân Hoa Kí.

Sau đ&y là nhíng c´au chuy¨n kí líi cía mãt cíu díng vi&enacuten trong mãt vi¨n díng l&ao & Qu¨n Cam Hoa kí. Xin phép bín dílc cho tíi dílc díu tín ví nhíng c´au chuy¨n này cö th´t ví đ&y lâ ý ki¨n cía mãt cíu nh´nh nèn tíi dí ghi líi víi mãt sí dê dít nhíng lí.

& Orange County, cö vi¨n díng l&ao tí xía dín nay vín do ngính i bín xí làm chí và đíu hành. Vi¨n thíng dílc chia lânh hai khu ch&amacutenh lâ thíng xuy¨en và b´n trú, cüng nhi¨u khu phí. Khu thíng xuy¨en d´nh cho c´u tí thíng tríc. Khu b´n trú d´nh cho nhíng bính nh´nh sau khi dílc gi¨ng phíu & nh´a thíng, khöng dí ti¨n líu líi ví bính phí rít cao, nèn phíi chuy¨n vío díu nöm chí. Khi bình phíc hí sí ví nh´a. Nhíng khu phí nhính khu chuy¨n ví phíi, suy¨n, hay cö khu lín lín cí khuy¨t tít bính sinh. Hí cö síp cö khu theo síc tíc, nhính khu d´nh cho ngính i da tríng, khu cho ngính i Vi¨t Nam, Đíi H´n..v...v... Níu thi¨u phíng, bính nh´nh phíi nöm bít cí khu nào cön tríng. Khi ngính i VN vío đöng, c´u dílc nh´a bíp d´nh dílc &nönh cön cön mön ăn Vi¨t. Tuy nèn, cö mön Vi¨t chí d´nh cho bu¨i tría và tíi, cön díu mön tím ban s´ng

vn phai ăn chung các món M. Các bnh nhân đc biêt phai ăn kiêng thì nêu riêng. Đây điu dng viên VN ít nên bđiu đphc v toàn vien, không cù gip phai chăm sóc trong khu có ngi i Vi. Họ thng đhc gip đn đ thông dch. Khi khu VN có đòng bnh nhân t i , điu dng Vi t u tiên đhc làm đó.

Theo điu lu t đnh c a riêng ti u bang California, m i vien dng lão phai có đnh nhân viên săn sóc cho bnh nhân, nh t là các dch v kh n c p. M t vien có kho ng 100 gi ng tr lén, m i bnh nhân phai đhc y tá săn sóc ít nh t 3.2 ti ng m i ngày. Y tá phai có bng nh RN, LPN, hay LVN. Nh ng điu dng viên c n có bng CNA(certified nursing assistant) v i nhi m v tr giúp y tá và các nhân viên y t săn sóc bnh nhân. Khi chính ph state board phái ng i xu ng ki m tra (thng vào bui sáng), vien dng lão hay m n và đn điu dng l i cho đòng và cho m t điu dng chăm kho ng 13 ng i theo lu t đnh đ che m t, và quay phim. Khi điu tra viên đ, t i ca chi u điu dng viên b g i m xu ng và phai chăm t i 16,17 ng i bnh. Ca t i l i còn t h n chăm t i 20 bnh nhân. Vì nhi u vi c quá, điu dng viên làm khong xu , bnh nhân ch c ch n b xao lăng và b quên.

Thng thì khong ai thích làm cho vien dng lão, nh ng điu dng có bng hay có kinh nghi m hay tìm ch nh nhàng h n mà làm. Do đó, các Vi n dng lão luôn thi u ng i và h phai tìm nh ng ng i đhc đào t o c p t c các trung tâm d y ngh . Nh ng ng i này đóng h c phí cao h n bình thng và ch ng trình gi ng d y ch trong vài tu n l , nén h đhc gi ng d y qua loa đ mau t t nghi p đ làm cho nhanh.

Vì đhc đào t o c u th nén các điu dng viên này m t căn b n. Họ thng khong theo đung trình t c a vi c chăm sóc bnh nhân. Họ l i b s c ép c a công vi c quá nhi u, nén có nhi u ng i m t c đhc ngh i nghi p. Họ làm vi c u t và d i trá. Ch ng h n sáng s m phai r a m t, t m r a r i thay t và qu n áo cho bnh nhân nh ng h ch làm qua loa l y l , cho xong vi c. Có khi n i c ch a đhc m, h x i đ i n i c l nh khi n bnh nhân b i t, r t, s ng phai mà ch t. Họ cũng khong thay t theo qui đnh. Lúc tr c, khi ch a có chính sách ti t ki m, vi n cho t i đa m t ca (8 ti ng), m i bnh nhân đhc thay 3 t m t, gi ch c còn có 2. Họ mà h cũng làm bi ng khong thay, đ ng i bnh t đm t l s ng t i chi u. Điu dng ca chi u vào, th y bnh nhân b th i tha, khó ch u khóc lóc quá nén ca chi u phai thay. Nh ng điu dng có l ng tâm th y bnh nhân nào ti u ít h d u tã đ d dành thay cho nh ng ng i ti u nhi u. Tã mà đ lâu khong thay, da s b nh i m trùng, l loét. Có ng i lúc m i vào khong sao, l lâu trong vien da b gh l nom r t gh e s . Có nh ng bnh nhân b t l c khong c d ng đhc, b quên t l s ng t i chi u, t chi u t i t i, khong đhc tr mìn, máu ch n m khong l u thong, da m m đ bi n thành m hay gh tr ng th t t i.

Ng i già thng có gi c ng tr a, điu dng phai cho h đi ngh tr a. Tuy nhiên, vì làm bi ng h đ bnh nhân ng g à ng g t trên xe mà khong đ y h v phong cho l ên gi ng nh qui đnh.

Lúc v già, nhi u ng i r ng y u hay r ng, khi đhc đút ăn h ăn r t ch m. Đôi khi vì bu n phi n các c khong mu n ăn, điu dng có quá nhi u vi c, l i h t gi , khong đc kiên nh n, h ch đút qua loa nén các c trong đ m o, g y mòn và b đoi thng xuyen. Họ làm h t vi c thì v r t cu c bnh nhân là ng i b thi t h .

Ngoài ra còn x y ra n n k th d i v i bnh nhân. Ng i nào ít có hay khong ng i th n t i

thăm hooc đỗ mệt tì thiêng xuyên, cù hoi bù bù quên rết cao. Các cù đó có nhón chuông mì tay, đòi thay tã hay giúp đỡ đùu bù lù đi đùn phút chót khi đùu dèng sấp hót ca, hù mệt trù lùi thay tã cho. Khi các cù phòn đùi hay thua gùi sù bù trù thù hèn hù bùng nhieu cách mà hành hù là mệt thí đùi đùn hình. Khi đùa cùa tì giùng qua xe hay tì xe qua giùng, hù bù lùng nùng tay nhù quăng mệt món đù. Người bùnh có đau chù biết khóc thùm và chùu cảm nín, không dám báo cáo vì càng khiu nùi càng bù trù thù dã man hùn. Tuy nhiên nhùng đùu dèng Viết trong đó đa sù có lùng tâm và đùo đùc nghèp và đùi xù ít tì bù c hùn. Nhùng đùu phòi tì tì cù các đùu dèng viên là ngooi Viết mà có đù các sùc dân, nhùt là nhùng đùu dèng viên nam ngooi Mù Tây Cù. Vì cùn tién, hù làm 2 ca, thiêng là ca chiu và ca đêm. Làm mệt ca đà mệt, khi ca kù tì i, hù tìm chù ngù đù nghè. Công viéc dĩ nhiên bù bê trù, hù ngùy trang bùng cách lùy chǎn mìn tìn chung quanh bùnh nhân và có ai tì kiém tra hay y tá ghé mệt đùn, đùu yên chí thùy mì i thù tìn mệt sùch sù nên bù đì, đùu biết rùng bùnh nhân nùm đó bên dèng i đùy nùc tién và phân.

Còn trùng hùp cho uùng thuoc lùn nùa. Nùu ban đùu hành phác giác, ngooi i làm lùi sù bù đùi, không thì thôi. Vùi nhùng bùnh nhân hay phàn nàn đau nhùc, bùm chuông hoài, có khi hù bù cho uùng thuoc giù hay thuoc an thùn đù khùi tiùp tòc kêu ca. Có nhùng trùng hùp bùnh nhân vì bù cho vào nhà dèng lão nên buùn khù quá mà trù nên lùm lùn hoùc đà bùnh còn tăng thêm bùnh vì kiêm thêm chùng trùm cùm.

Nhùng ngooi tìng làm viéc cho Viên dèng lão, nhùng ngooi khách đùn thăm vién và quan trùng nhùt là nhùng ngooi già sùng trong vién, tòt cù đùu lùc mù các Viên dèng lão đùc thay đùi. Thay đùi làm sao đù khi nghĩ tì i, nhùc đùn, nó không còn là mệt cùn ác mông cùa tuùi già. Đèng lùi đùu hành Vién cùn phòi tì chùc lùi sao cho hùu hiùu. Các y tá và đùu dèng cùn phòi đùc cùt bùt viéc. Khi ít bùn rùn hù mùi có thì giù đù ý và chăm sóc kù hùn cho các cù. Nùu các cù có muùn tâm sù, hù có thùi giù đù lùng nghe. Mà khi các cù có nùi đù kù lù, tâm hùn sù phòi phòi, đù thùy cô đùn buùn khù nhieu. Phùn tâm lý đùc chăm sóc, bùnh tòt hùn thuyên giùm. Vùn đù lùng tâm và đùo đùc nên đùt ra lù đây cho ban quùn đùc dù mùc đích tì hùu là thùng mùi. Cùn giùi quyùt, quan tâm và lùng nghe nhùng tiùng chuông kêu cùa bùnh nhân nhieu hùn. Nên có thùc ăn đêm đù phòng trong trùng hùp khùn thiùt khi có cù đói bùng.

Riêng nhùp cùu thông cùm giùa ngooi già và con cái phòi i đùc thiùt lùp ngay tì lúc các cù chùa đùc đùa vào vién dèng lão. Các cù cùn sùa soùn tâm lý khi đùn lúc phòi vào vién dèng lão mà không cùm thùy quá buùn khù. Vì càng buùn khù thì bùnh trùm cùm sù làm bùnh tòt thêm trùm trùng. Thùi buùi kinh tì khó khăn, viéc làm khó kiém, có viéc thì quá bùn rùn nên con cái bùt đùc dĩ mùi đùa cha mù vào đó. Có nhieu cù vì sùng chung vùi con cái quen rùi vào đó quá bùt mǎn, lùi cô đùn nên chùi rùa suùt ngày, chùi con cái xong quay qua chùi cù nhân viên trong vién, càng chùi càng bù ghét, càng bù bù bê.

Mùi vién dèng lão nên có mệt khu vùn nhieu cây xanh đù ngooi già có cù hùi tiùp xúc vùi thiêng nhiên, thù dèng khí trong lành. Giùc mù cùa ngooi già sù thành sù thùt khi hù đùc ngooi trên xe lăn đùc chăm sóc chu đáo trong mệt khu vùn có chim hót líu lo, sóc chùy tung tăng, đùu đó là tiùng cùi đùa khanh khách cùa vài đùa trù. Đùi sùng thùn tiên và êm lù thù ai không muùn sùng và vào vién?